

GAZETA KORRESPONDENTA WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 8. STYCZNIA ROKU

1799. W. T. O. R. E. K.

z Londynu dnia 7. Grudnia.

P. Tomasz Grenville brat sekretarza stanu wysłany jest z ważnymi zleceniami do Berlina i Wiednia. Po czym obejmuje urząd pofta przy dworze Berlińskim na miejsce P. Elgin, który do Konstantynopola jest przeznaczony. Lord Elgin wyjedzie do Konstantynopola w charakterze nadwyzwyczajnego ambassadora i będzie mieć przy sobie swego okazywa swiętę, zabierze także z sobą portrety króla i królowy, robią teraz dla niego serwis srebrny za 5000. funtów. Poselstwo jego będzie służyć za dowód naszego szczerzego ku Porcie poważania. — G. Pichegru, był nie dawno przytomny na sefii izby wyższej. Właśnie stanął pomiędzy Siatuderem i xiążciem York. — Pitt oświadczył bankierom starającym się o dostarczenie pieniędzy skarbowi, iż będzie potrzebował 14. millionów dla Anglii, a 2. mill. dla Irlandyi. Do czego nie żąda kredytowej sumy iak pułtrzecia milliona. Zapytany, czy ta suma na zagraniczne subfidia jest przeznaczona, odpowiedział, iż to zawilło od okoliczności, i że podług nich może to wszystko być lub nie być. Jeżeliby plan do rozszerzenia portu Londyńskiego przyszedł do skutku, na owczas skarb przez iaki czas dochodów ztąd swoich byłby pozbawiony, a w tym przypadku deficit od dwóch millionów musiałby przez pożyczkę zaspłacić. „Nakoniec doniosł niespodzianie, iż teraz tylko 3. millionów potrzebuje, a resztę pożyczki na dzień 22. Lutego odkłada, gdyż na owczas lepszego targu się spodziewa. Bankierowie nie byli kontenci, gdyż spekulacyą na całą pożyczkę czynili. — Wspomnianą pożyczkę od 3. millionów zawarł Pitt z domem Boldero. — Tutejsze dzienniki zapewniają, iż wyprawiony w Wrześniu agent Francuzki do pułnocnej Ameryki z propozycjami do ugody, szczerliwie tam przybył, i bardzo dobrze przyjętym został. — Jest tu nowa tajna wyprawa w gotowości, i wkrótce 8. regimentów kawalerii i niektóre korpusy piechoty są w tej mierze przeznaczone. Cel jednak wyprawy nie jest wiadomy. — Rozchodzi się tu wiadomość, iż armia G. Buonaparte pod Kairem pobitą została, że jednak w tym zdarzeniu 16.000. Turków życie utraciło. — Wyspa Minorca ma być zajęta przez nas, czyli Malta królowi Neapolitańskiemu do stanie się po odebraniu iey Francuzom, ieszcze nie wiadomo. Korfu i inne wyspy dawniej Weneckie mają należeć do Austrii, jeżeli ta przystąpi na nowo do związku przeciwko Francyi. — Cztery regimenty odebrały rozkaz z Irlandyi udać się przez Szkocyą do Anglii. — Lord Macartney miał umrzeć w przyłdku dożył. — Klub Whig odbywał w tych dniach posiedzenie swoje, na którym P. Fox miał mowę stosowną do okoliczności. Oświadczył w niej, iż nie sądził pożytkiem znajdować się na sefii parlamentu, gdyż bytność iego żadnego pomyslnego nieprzyniosłaby skutku, zapewnił na koniec, iż zawsze zasadam swoim wiernym pozostać. — Podług ostatnich wiadomości z Malty, załoga Francuzka nie ma wynieść iak 3000. ludzi, do których kilku także Maltańczyków należy. Francuzi mają 2. okręty liniowe, 3. fregaty 4. baty kanonierkie, i niektóre małe wojenne okręty w Malcie. Maltańczykowie zaś mają mieć 6. obozów na wyspie, brakuje im jednak na amunicyi, bombach etc. Z Neapolu żadney nie odbierali pomocy. — G. Köhler i inni officerowie Angielscy w służbę Turcką wchodzący, wyiechali już ztąd przez Hamburg do Konstantynopola. — Podług pism Hollenderskich, Moskwa ma odbierać subfidia od Anglii 100.000. funtów.

PARLAMENT.

Na dniu 3. P. Pitt podał izbie niższej następujący

plan skarbowy. Wydatki na rok terażniejszy są w takowym sposobie.

Marynarka 120.000. ludzi	- 8. mill. 400.000. funt.
Nadwyzwyczajne nanię wydatki	- 5. - 242.000. - - -
Woylko	- 8. - 840.000. - - -
Inne części rządu	- 6. - 788.000. - - -

W ogóle - 29. mill. 270.000. funt.

Dla zastąpienia tych wydatków brakowało ministrowi 10. millionów, które chciał załłonić przez podatek nałożony na wszelkie dochody 200. funtów przenoszące, lepsze ułożenie tacy domów, i pożyteczniejsze urządzenie przedazy tacy gruntowej. Powszechna przeto tacy po 10. od sta na wszelkie dochody każdej osoby, czy to z dobr czy to z prowizyi od kapitałów, czy to z zylku iakiego kolwiek, lub handlu po-hodzaca, jest teraz dziennym porządkiem Parlamentu. — P. Pitt popierając tę nową tacy przy końcu mowy swoiey wyraził, „Przez takową uchwałę, zaspokoiemy potrzeby tegoroczne, wprzeciągu tegoż samego roku, a przez to nie staniemy się ciężarem naszym potomkom, gdyż nie pomnożemy ogromu długów. Kiedy tym sposobem kapitał narodowy utrzymywac się będzie, upadające fundusze będą tym czasem zmniejszać i umarzać dług narodowy. Nie wątpię, iż senat Brytański przyjmie mój wniosek, w tym czasie osobliwie, kiedy obce narody podpora w nas i oswobodzicelow swoich upatrują. Odnas zawilło stanować los Euro-py. — P. Tierney. Dziwię się bardzo nad podanym dopiero planem. Pieniądze, które mamy dla ministra uchwalić, 2. millionami funtów przenoszą wydatki przeszloroczne, i chciałbym wiedzieć czy P. Pitt ieszcze w tym roku drugiego Budgetu nieotworzy. Tacy na dochody, na mocy której każdy powinien podać co zarabia, uważam iak iako ieden z najniebezpieczniejszych środków w państwie handlowym. Jest to podług mnie rodzaj inkwizycji. W ciągu 5. lat ostatnich P. Pitt przez pożyczki wyciągnął 150. millionów. Ale na coż się to wszystko przydało. Mówi wprawdzie minister, iż honor Europy jest obrazonym, i że teraz nadeszła pora upokorzenia nieprzyiaciela. Ale coż za korzyść z tej mowy? Przez pokoy tylko iedynie bezpieczeństwo państwa Brytańskiego utrzymane być może. Mówię, iż z sitony naszej znowu wprawy przedsięwzięte zostaną, ale na coż się to wszystko przyda, jeżeli szczerliwie nie będą miały w zamiarze obronę państwa Brytańskiego. Wreszcie przewiduję, iż terażniejszy plan skarbowy ministra, jest tylko poprzednikiem drugiego, który w terażniejszym ciągu parlamentu poda. — P. Pitt odpowiedział, iż P. Tierney myli się w zdaniu swoim, i że mowa iego nie podobnego nie okazuje. — Cała opozycja mocno opierała się tacy na dochody, wytawiając ją ciemniejszą i przynosząc cios kupcom, rekordzielnikom, rzemieślnikom. — Gdy potym w prowadzony został przez ministra projekt lepszego urządzienia tacy domów, P. Robest Clayton stanął z opozycyą i rzekł: Dać głos za pomnożeniem marynarki, ale nie woylka, gdyż iestem przeciwny wszelkim związkom naszym z obcemi mocarstwami. Przymus za nie mieszkancow pod ciężką karą, do odkrywania kommissarzom tacyw naitniejszych okoliczności majątkow, pociągnię za sobą bunt i wszelkie nieszczęścia.

z Paryża dnia 18. Grudnia.

W Arsenalach Turynskich woylka nasza znalazła 1800. armat i 15.000. sztuk broni. Król zostawił kassę swoią od 6. millionów. Sekretarz legacyi Marivaux przybył kurjerem doniosł o wszystkich szczegolach rewolucyi. Król na mocy konwencyi zawartej z Generalem Joubert, wyiechał na dzień 9. Grudnia do wyspy Sandynij. Wziął z sobą całą familią i osoby które chciał mieć w swiecie swoiey. Na dniu 6. Grudnia w wieczor o godzinie 5. za-

pewniono się wprzód o osobie Króla i całym dworze iego. Kommandanci Królewscy w rozmaitych twierdzach Piemontskich złożeni i aresztowani zostali. — Mówią iakoby Neapolitańczykowie znowu opuścić Rzym byli przymuszeni, nie ma jednak ieszcze raportow urzędowych. — Z Paryża znowu kurjera do Wiednia wyprawiono. — Pro-pagator mówi, iż Generał Berthier iest w drodze nazad do Paryża, i że na trzy dni przed odeszłym świeżym Alexandry kurjerem wyiechał. Miasto które Buonaparte w Delta budować rozkazał, ma się nazywać Buonaparte Polis (miasto Buonaparte.)

Redaktor urzędowy zawiera w sobie następujące uwa-gi nad negocyacyami w Raftad. Zasady negocyacyi Ra-ftadzkiej już od dawnego czasu były położonemi, i ozna-czona wspólna między Francyą i Rzeszą granica, sekula-ryzacye umowione były iako sposob indemnizacyi, i przed przystosowaniem onych nie zostawało już iak tylko uło-żyć niektóre szczegolne punkta między Narodami Fran-cuzkim i Niemieckim. Tym czasem negocyacya zaczęła z większym postępować oporem. Sprzeczano się więcej o wnioski, nizeli o zasady, a upor Deputacyi zdawał się zmierzać do cołnienia już uczynionych umow. Im wię-cey Rzpłta okazywała łatwości, tym bardziey Rzesza sta-ła się wymagającą, a ta niesłychana przeciwność umiar-kowania zwycięzcy, i pretensyow zwycięzonego, trwała od trzech miesięcy, przez które pełnomocnicy Rzpłtey po-stępować wolnym krokiem za obradami Kongressu, wy-czerpali wszystkie sposoby perswazyi. Należało nareczcie zakończyć te próżne namyśli. Ultimatum Rządu Fran-cuzkiego podane zostało dnia 6. Grudnia, i dano Depu-tacyi sześć dni do odpowiedzi. Pomimo usilowań, które czyniono na przeszkodzenie skutkom tej determi-nacyi, wtrącając powątpiewania o iey niezmienności, zo-stała jednak całkowicie uzupełnioną, i dowiadujemy się, iż dnia 10. t. m. Deputacya Rzeszy ułożyła i natychmiast przesłała ministrowi cesarlikiemu swoje conclusion, przez które przystępie bez warunku do ostatnich Not Legacyi Francuzkiej. Nie dostała już więcej iak tylko ratyfikacyi cesarlikiej; byżż może, iż zostanie odmowioną iak się to już nie kiedy widzieć dało, lecz w tak decydującej okoliczności, jeżeli przedsięwzięcie Rzeszy iest nieodmien-ne, otrzyma zapewne to potwierdzenie, lub się bez nie-go obejść potrafi.

Bywszy Xze Karol Hefsi, który umieszczał wiele dy-plomatycznych artykułow w dziennikach Przyjaciel Praw i Wolnych ludzi, odebrał od Ministra Policyi rozkaz, aże-by wkrótce iako cudzoziemiec oddalił się z krajow Rzeczypospolitey. Odpowiedział na to, iż stał się obywatel-em Francuzkim, iż w obcych krajach byłby bez żadnego do utrzymania się sposobu, i żądał ażeby był sędzo-nym. Pozwolono mu więc mieszkać o 30. mil od Paryża.

Dnia 19. Grudnia.

Pisma urzędowe tyczące się opanowania Piemontu.

W głównej kwaterze w Turynie dnia 19. Frimaire (9. Grudnia) Roku 7. — Generał kommanderujący armią Włoską.

Z powodu zrzeczenia się przez J. K. Mość jego władzy, i rozkazu danego swoim poddanym, ażeby byli posłusz-ni tymczasowemu rządowi, który będzie przez Gene-rała Francuzkiego postanowiony; Zważywszy iż dla zape-wnienia spokojności i szczęścia Piemontskiego ludu, nie może być nadto troskliwym w wyborze osob, które przez swoje dowiedzione talenta, przez uznane cnoty i przy-chylność do pomyslności kraju, dady nayspewniejsze dowo-dy przywiązania do dobra publicznego, i gorliwości iaką okaza w dopełnianiu świętych obowiązkow które im będą powierzonymi, stosownie do zamiarow Rządu Francuz-kiego, rozkazuje: Art. I. Rząd tymczasowy administracyi-

ny *Piemontski* złożonym będzie z 15. członków. — II. Członkami tymczasowego Rządu mianowani są OOb. *Favrat, Botton, St Martin de la Motte, Fasella, Bertolotti, Bofsi, Colla, Fava, Bon, Galli* bywsiy Prezydent Kameralny, *Braida, Cavalli, Baudiffon* Profellor Prawa, *Rocci* bywsiy sekretarz stanu, *Sartoris* lekarz. — III. Członki tymczasowego Rządu mają sobie powierzone wszystkie części Rządu, i nominacyę do wszystkich wakuujących urzędów cywilnych. General kommanderujący zostawia sobie nominacyę municypalności miast i fortec, które zostają zajęte przez wojska *Francuskie*. — IV. Członki tymczasowego Rządu dawać będą na Radzie swoje zdania we wszystkich powszechnych interesach. — V. Podzielią się na wydziały dla naradzania się o rozmaitych częściach administracyi i politycy. — VI. Nie będzie mogła być wydana żadna rezolucya bądź w interesach powizechnych, bądź w tych które będą roztrząsane w wydziałach, iak tylko zupełną zdanię większości. — VII. Skoro tylko członki tymczasowego Rządu będą instalowane, natychmiast zatrudnią się wraz z Agentami lub Officerami *Francuskimi* na ten koniec wyznaczonymi, około weryfikacyi rozmaitych kasow publicznych, i rozkazów sobie oddać archiwum rozmaitych departamentow administracyi *Krolewskiej*. (podpisano) JOUBERT.

W głównej kwaterze w Turynie 22. *frimaire* (12. Grud.)
Joubert G. Kom: do Dyrekt: Wykonawczego.

Ob. Dyrektorowie. Donoszę wam, iż dnia 21. (11.) został postanowiony Rząd tymczasowy. — Zostawiam waszemu ambasadorowi, obecnemu tej okazałej ceremonii, przeffanie wam iey interesujących szczegółow. Wszystkie listy, które odbieram z *Piemontu*, zapewniają mnie o zupełnej spokojności, i powszechnym ukontentowaniu. Municypalności instalowane są we wszystkich główniejszych miastach, a wojska *Piemontskie*, które tam są rozstawione, ubiegają się do odbierania moich rozkazow. (podpisano) JOUBERT.

Redaktor dzisiejszy ogłasza depesze G. *Championnet*, których w wczorajszym numerze krotki tylko położył wypis. Datowane są z głównej kwatery w *Terni* d. 15. *frimaire* (5. Grud.): — Ob. Dyrektorowie. Od bitwy pod *Terni* i *Porto-forno*, spodziewałem się codziennie napaści od *Neapolitańczykow*, i mocno mnie ich nieczynność dziwiła, lecz oni użyli tego czasu na połączenie rozproszonych swoich wojsk, i wysłanie ich na moje prawe skrzydło. W rzeczy samej G. *Macdonald* atakowany był dnia wczorajszego w swoim obozie przy *Civita-Castellana* przez 5 kolumn wyszłych z *Bacano*: Siła nieprzyjacielska składała się z 40. tysięcy ludzi. G. *Macdonald* ze wszech stron otoczony, dał dowody wielkich swoich talentow; przyjął on ten atak z tą odwagą, iaka zaszczyca człowieka mocnego charakteru, a przez swoje zręczne rozporządzenia, pomieszał zamiary nieprzyjacielskie. G. *Kellermann* dowodzący iego przednią strażą, postawiony naprzód ku *Nepi*, atakowany był przez nappierwszą kolumnę idącą z *Monterosi*, która na niego z wielką uderzyła natarczywością. Ten General miał tylko z sobą 3 szwadrony 19. regimentu strzelcow konnych; 2. armaty polowe, trzeci batalion 15. regimentu lekkiej piechoty, i rwszy batalion 11. pulbrygady: Ta garstka wojowników rozprędziła kolumnę nieprzyjacielską z 8 tysięcy ludzi złożoną; zostawiła na placu zabitych lub rannych 400. *Neapolitańczykow*; zabrała 15. armat różnego kalibru, 30. wozow ammunicyjnych, 2000. ienow, między którymi 50 officerow, i wielu najwyższej rangi; chorągwie, sztandary, do 900 koni lub mułow, kasę wojenną, 3 tysiące karabinow, wszystkie bagaże, i obozowe sprzęty; upełdził się za nieprzyjacielem aż do *Monterosi*, gdzie iego żołnierze niezmiernie zyskali zdobycze, Talenta i odwaga G. *Kellermann* nadto są znaczne, ażeby się tu z prozną rozwodzić pochwała. Szefa szwadronu *Bru*, który przez swoją dzielność i odwagę doskonale wspierał G. *Kellermann*, mianowałem szefem brygady 19 regimentu strzelcow konnych. Upraszam was o potwierdzenie tej nominacyi tym bardziej, iż G. *Humbert* kommandant tego regimentu umarł w *Reymie* w dzień naszego z tego miała wyjazdu. Szef Brygady *Lahur* przeszkodził drugiej kolumnie nieprzyjacielskiej przeyscia przez *Rigniano*. — Trzecia kolumna pogromioną została w momencie gdy się przedzierała przez *Fabrica* ku *S. Maryi di Falari*. Pewny General na czele swojego le-

gionu i legionu *Rzymskiego* z 13 batalionu 30tej brygady wojennej, dwóch szwadronow 16 regimentu dragonii, iednej kompanii 19 regimentu strzelcow konnych, i z 3ma polowemi armatami, zabrał nieprzyjacielowi 8. sztuk armat, 15 wozow ammunicyjnych, i 50 ienow między którymi dwóch wyższych officerow. Noc zakończyła bitwę, i zda się, iż *Neapolitańczykowie* utracili wielką liczbę ludzi. Legion *Rzymski*, który się pierwszy raz w ogniu znajdował, doskonale swoją powinność wypełniał. Następnie opisane skutki tej bitwy i pochały officerow. Pokazuje się z tego listu, iż 5 t. m. główna kwatera armii *Francuskiej* znajdowała się w *Terni*, prawe skrzydło w okolicach *Civita-Castellana*, i że od 30 p. m. do 4. t. m. obiedwie strony zostawały w bezczynności.

Dnia 20. Grudnia.

Redaktor dzisiejszy ogłasza następujące Pisma:

Wypis z Dziennika armij *Wschodu* z głównej kwatery w *Kairze* od 17. *Września* roku 630 do 17. *Października* roku 780.

Dnia 14. — General kommanderujący rozkazuje, ażeby iednej z głównejszych ulic *Kairu* dane było imię *Petit-Touars*. — Lekarze *Egipsy* ogłosili ostrzeżenie zawierające w sobie przepisy używania kąpeli. Od d. 3. *Lipca*, do d. 17. *Sierpnia*, nie pokazały się inne choroby, iak tylko dyfenterya i zapalenie oczow, lecz obiedwie te choroby nie miały szkodliwych skutkow, i przez ten wszystek czas nie umarło iak około 30. chorych. — Rozkaz pod d. 16. wydany jest, z powodu przypadkow wynikających z przedkiego iezdzenia po ulicach *Kairu*. — Rozkaz d. 20. I. Dnia 1. *Października* zwołane będzie powszechne zgromadzenie znacniejszych mieszkańców z trzech Prowincyow. — II. Złożona będzie Deputacya z trzech ludzi prawnych, z 3ch kupcow, z 3ch *Fellas* *Szeykow*, i szefow *Arabow*. — III. Prowincya *Alexandrya* dostawi iedną deputacyę; Prowincya *Rozetta* iedną; *Damietta* 1. *Garbie* 1. *Charkie* 2. *Menouff* 2. *Mamaura* 1. *Kelioubé* 1. *Bahire* 1. *Gizeh* 1. *Alfieli* 1. *Behenefi* 1. *Payoum* 1. *Miniet* 1. *Manfelont* 1. *Cirgé* 1. *Kair* 3. — IV. Generalowie kommanderujący w Prowincyach wybierać pomienione osoby między mieszkańcami którzy mają największy wpływ nad ludem, oraz dyfingwuiącemi się przez oświecenie, talenta, i przez dobre przyjęcie *Francuzow*; starać się będą ażeby nie wyznaczali żadnego z tych, którzyby się otwarcie przeciw nam oświadczyli; przesyłać mi ich imiona.

(Podpisano) BUONAPARTE.

Rozkaz dnia 22. *Buonaparte* General kommanderujący rozkazuje: Art. I. Wszyscy młodzi *Mammelukowie* mający więcej nad 8. lat, a mniej nad 16. wszyscy młodzi chłopcy biali lub czarni, którzy byli niewolnikami *Mammelukow*, i którzy przez nich opuszczeni, pozostali się u różnych prywatnych osob, w pięć dni po ogłoszeniu niniejszego rozkazu, zostaną oddanemi i przystawionemi do kommandanta miasta. — II. Kommandant miasta odeszle ich do korpusu garnizonowego, opisanie ich odeszle do generalnego sztabu, który ich umieści po różnych korpusach armij po 9. do każdego batalionu, a po 4. do szwadronu. — III. We 24 godziny po umieszczeniu tych dzieci w batalionach, szefowie każą ich ubrać w mundury korpusow; młodzi nad 14. lat użyci będą za doboszow. (podpisano) BUONAPARTE.

Rozkaz dnia 24. General kommanderujący zaleca ściśle wykonanie swego rozkazu pod d. 2. *Września*, ażeby wszyscy *Maltańczykowie* z *Malty* z armią przybyli, którzyby pod różnemi pozorami znajdowali się w *Alexandryi* lub innym jakimkolwiek miejscu, udali do *Rachmanie* dla złączenia się z legionem *Maltańskim*, który się tam organizuje etc.

Rozkaz dnia 26. General kommanderujący rozkazuje, ażeby każdy żołnierz, kanonier lub zwożczyk miał przy sobie naczynie blaszane, mogące w sobie pomieścić wodę na iedno-dzienną potrzebę. Kawa rozdawana będzie dla wojska za samym tylko Generala kommanderującego rozkazem, iedna racya kawy ważyć będzie pół lota.

Wypis z kuryera *Egipskiego* drukującego się w *Kairze* w Drukarni armii *Francuskiej* od dnia 29. *Sierpnia* do dnia 11. *Października*.

Nr: 1. Dnia 29. *Sier.* R. 6. *Alexandrya*. Miasto jest zacieśnione maytkami i ekwipazami naszych okrętow z elkadry. Wszyscy ienicy zostali oddani. — Admirał *Ville-neuve* z resztą elkadry popłynął ku *Malcie*, gdzie się za-

czy z naszą eskadrą *Tulońską*, i z 3. okrętami, które znajdzie w tym porcie. Mamy tu 10. okrętow wojennych lub fregat, których ekwipaże w najlepszym znajdują się stanie. Fortyfikacye miały bezpieczne są od napaści równie ze strony morza iako i od lądu. 50 armat 24 funt: 8. piecow do rozpalań kul, więcej niż 20 moździerzow znajdują się dla obrony portu. Góry osadzone są 80. armatami od napaści *Arabow*. Ten widok jest dla mieszkańców kraju nader zadziwiający. Magazyny tak są opatrzone, iż więcej niż przez ieden rok mogą całą wyżywić armię.

Damietta. Mieszkańcy tutajli mocno są kontenci z postępowania wojsk *Francuskich*, Pracują tu z wielkim pospiechem około fortifikacyow uyscia *Nilu*. Wiele armat wyflanych z *Kairu* osadzono już na lawetach.

Nr: 2. — 2. *Wrześ:* — *Gaza*. — *Ibrahim Bey* przechodził tu z niedobitkami swemi; znajdował się w stanie godnym politowania, niemając nawet czasu opatrzyć się w żywność i w luchary w *Salahich*; ucierpiał wiele w łepach, gdzie musiał zostawić wiele bagażow dla przewiezienia ludzi. W całej iego podróży ścigali go arabowie rabując i zabierając mu ludzi. Mówią, iż idzie do *Damaszku*, gdyż *Dziezar* Pasza zabronił mu przebywać w kraju pod rządem iego będącym.

Damaszek. — Basza *Damaszku* zakończył swe życie.

Nr: 3. — 6. *Wrześ:* — z *Kairu* d. 2. *Wrześ:* Mustafa namiestnik *Baszy*, mianowany został przez G. kommanderującego Emirem *Hadij*, czyli przewodnikiem karawany do *Mekki*. Dnia dzisiejszego w obecności całego *Dywanu* i szeryfow krajowych, przyozdobiony został przepyszny zielonym kaftanem. G. K. dał mu w upominku kilka kleynotow i kosztownie ubranego konia. wyszedł od G. K. w towarzysztwie wielu adiutantow. Witany był przez sześciokrotne z armat wystrzały, którym odpowiedziały baterya z cytadelli. *Nil* codziennie wzbiera, od stu lat nie był tak okazałym; wysokość iego jest dziś na 18 prętow i 16 cali.

Nr: 4. — 10. *Wrześ:* — *Alexandrya* — 30. *Sierp:* wieczorem 22. szalup *Angielskich* eskortowane od 2ch pocztowych statkow, pokazały się przy wstępie do kanału pod *Abukir*, okazując zamiar wylądowania. G. Adjutant *Eshale* udał się tam z mocnym oddziałem, i ukrywszy go chciał dać czas *Anglikom* do wylądowania, nieszczęściem wystrzeliła armata z tamy. Dwie szalupy były zatopione reszta się schroniła. Szkoda, iż *Anglicy* nie wyszli ze swoich statkow, radzibysiny widzieć iak się też potykają na lądzie. — *Sidi Mohamet Caraim* przekonany o porozumieniu się z *Mammelukami*, po zaprzyjęciu wierności dla *Rzpltey*, i służąc im za szpiega, został ukazany na śmierć. Maiątek iego na pożytek *Rzpltey* skonfiskowany, exekucya iego odprawiła się d. 6. Głowę iego noszono po ulicach *Kairu* z napisem: *Coraim Szeryf Alexandryjski, ukazany na śmierć, za złamanie przysięgi wierności, którą wykonał Rzpltey Francuskiej, i za utrzymywanie związkow z Mammelukami, którym służył za szpiega*.

Instytut Narodowy odebrał z *Egipiu* pierwszy numer dziennika który się tam drukuje pod tytułem: *Dekada Egipska*. Redaktorem iey jest *Talien*. Z tego powodu *Przyjaciel Praw* wyraża: *Talien* stawży się Dziennikarzem, przypomina nam ow wiersz *Juwenalisa*: *Si fortuna volet, fies de Consul rhetor*. Ktoby mu to był powiedział w ten czas, gdy wdzięczna *Francya* ogłaszała go swoim zbawcą, iż wkrótce daleko od swego kraju, nad brzegami *Nilu*, powroci do swego pierwszego rzemioła *Gazeciarza*? Oby jeszcze raz odwróciwszy medal, mógł się stać de *Rhetore Consul*.

Rzeczą jest niezawodną, że dniem przed ogłoszeniem wojny *Krolom Neapolitańskiemu* i *Sardyjskiemu*, wyflany był od Dyrektoryatu kuryer z ostatniemi do *Wiednia* propozycjami.

Minister *Toskański* złożył w ręce Dyrektor: Notę uniwiniającą *W.* Xięcia względem zajęcia przez *Anglikow* portu *Liworno*; w niej przywodzi okoliczność nayscia tego miała przez Generala *Buonaparte*, i podaje do uwagi, że nigdy Rząd *Francuski* nie dał zapewnienia, aby podobny krok z strony *Francyi* nie miał ieszcze nastąpić. To pewna, że Dyrektoryat ieszcze dotąd zachowuje milczenie względem zajęcia *Liworno*. — Piszą z *Lizbony* pod d. 10. *frimaire*, (1. Grudnia) że port *Mahon* wytrzymał już dwa lata i nie myśli się poddać. — Uważają tu, że imię Generala *Berthier* nie znajduje się pomiędzy członkami Instytutu *Egipskiego*, podług dziennika dekadowego drukowanego

w Kairze pod dniem 7: Października. — Papiery angielskie donoszą, iż w Irlandyi spóstrzeżono sławnego *Caiglofiro*.

z Brukseli dnia 21 Grudnia.

Dnia 18. i 19. t. m. nastąpiły niektóre potyczki między wojskami Republikantkami i insurgentami w *Campine*, którzy wielką liczbę utracili ludzi. Zda się, iż zamiar insurgentów był zbliżyć się coraz bardziej do brzegów dla komunikacji z Anglikami. — *Bruksella* znajduje się zawsze w stanie oblężenia. Z więzień tutejszych przeprowadzono insurgentów do *Lille*.

z Hagi dnia 22. Grudnia

Po ogłoszonej amnestyi wszyscy więźniowie po d. 31. Lipca przytrzymani, wolność otrzymali, nawet ex-dyrektorowie *van Lange* i *Wybo Fynje*, równie iak pensjonarz *van den Spiegee*, *Benting* i wdowa *van der Palm*.

z Konstantynopola dnia 25. Listopada.

Po tylu na próżno rozśiewanych pogłoskach, przyszła tu nakoniec z *Egiptu* wiadomość, iż *Buonaparte* żyje, i dodają jednak, iż znajduje się z małym korpusem w obozie oszańcowanym pod *Kairem*, w niedostatku wszelkich potrzeb. Ponieważ zaś postawił się w mocnym stanie obrony, przeto książęta *Arabscy*, którzy go na wystrzał z armaty w około otoczyli, przedsięwzięli uderzyć na jego oszańcowany oboz w ten czas, kiedy *Rosyjska* i *Turecka* artyllerya przybędzie. Tym czasem przygotowania wojenne lądowe i morskie czynią się z największym pośpiechem w *Konstantynopolu*, a zrobiony układ z *Moskwą*, wspólnego działania przeciw buntownikowi *Widdynskiemu* wkrótce ma przynieść do skutku. — Nowy W. Wezyr kazał sprzedawać nie tylko towary tutejszych kupców *Francuzkich*, ale nawet meble w niewolę zajętych Republikanów. — *Basman-Oglu* ma w tutejszym ministerium wielu swoich przyjaciół. W celu poiednania się pisał on znowu kilka listów do W. Wezyra, które kto wie czy pomyślnego nie otrzymają skutku. — W. Sultan kazał z tutejszego zamku kilku wystrzelaćmi armatnemi oznaczyć zwycięstwa otrzymane w *Egipcie*.

z Petersburga dnia 11. Grudnia.

Na dniu wczorajszym z największą ceremonią przeczytana tu była przy podnożku tronu, proklamacya kawalerów *Maltańskich*, przez hrabiego *de Litta*, w której ogłaszają naurczytym sposobem *Pawła I. W. Mistrza Zakonu*. Po czym przyjęcie tego zaszczytu przeczytane było przez Podkanclerzego. Oddane były potem Imperatorowi korona W. Mistrza Zakonu, wielka pieczęć tegoż, i miecz wiary. Na znak złożonego hołdu W. Mistrzowi, kawalerowie chorągwią i szpadami pokłon oddawali Monarsze, a na końcu przytąpili do pocałowania ręki jego. Imperator po skończonej tej ceremonii, rozdał hrabiemu *de Cobenzl* i 10. innym kawalerom krzyże kommanderskie. — Proklamacya była następująca: My *Ballifowie*, kawalerowie W. Krzyża, kommandorowie etc. Zakonu *S. Jana Jerozolimskiego*, znajdujący się teraz w tutejszej rezydencji cesarskiej *Peterzbргу*. Zważywszy niezaprzeczalne położenie naszego zakonu, zupełny niedostatek środków naszych, utratę samowładztwa, rozproszczenie zakonu bez głowy, i punktu zjednoczenia blaskających się członków, zagrożenie zakonowi zupełnym jego obaleniem, postanowiliśmy użyć wszystkich środków, które nam Bog nadał, dla oddalenia zguby od tego rocznie starożytnego iak sławnego zakonu, który cały wybór szlachectwa w sobie łączy, i tyle przysług chrześcijaństwu wyświadczył; zakonu który jest wsparty na znakomitych zasadach, tych to najmocniejszych podporach władz prawych; Przejęci nakoniec wdzięcznością należną dobroczynności i uczuciom Jego Imperatorskiej Mci wszech *Rosyji*, równie iak uszanowaniem ku cnotom Jego, zaufani nadto w świętym słowie jego, iż nas nie tylko utrzyma przy wszystkich naszych przywilejach i honorach, ale wszelkich przyłoży starań w podniesieniu zakonu naszego do iak nayszanowniejszego stanu dla korzyści całego chrześcijaństwa. Przeto my *Ballifowie*, kawalerowie W. Krzyża etc. Jego Imperatorską Mość *Pawła I. Wielkim Mistrzem zakonu S. Jana Jerozolimskiego* ogłaszamy, etc. etc. Dan w *Peterzbргу Stolicy zakonu* naszego dnia 27. Października 1798.

Feld-Marszałek *Repin* na prośby swoje z najtłakawszym pozwoleniem noszenia mundur, z służby uwolniony został. Pułkownicy *Druszkiewicz* i *Markow*, Generał Majorami są mianowani. Generał zaś *Lasci* szefem regimentu *Markow*. — Chorąży *Glazowicz* oddalony został od regimentu *Kiryslyerow Bardakowskich*, z powodu iż jest synem Ekonomy.

z Sztokholmu dnia 18. Grudnia.

Konsyliarz *Wasilief* dawniej sprawujący interesy *Rosyjskie* ieszcze się tu znajduje, słychać iż czeka na ważne depesze, które z sobą do *Peterzburga* ma zabrać. — Nasze związki z *Moskwą* coraz są ścisłejsze. Ambassador *Rosyjski* *Baron de Budberg* w tych dniach był na obiedzie u Króla.

Od granic Austriackich dnia 29. Grudnia.

Przed kilku dniami rozeszła się wiadomość, iakoby z *Włoch* przyszedł kurier z wiadomością, iż Gen. *Mack* opanował *Ankonę*, i znalezionej w niej załogi *Francuzką* od 4000., ludzi wraz z *G. Championnet* zajął w niewolę, gdy jednak dotychczas gazeta dworska *Wiedeńska* nie o tym nie wspomina, pogłoskom tym wierzyć nie należy. — Wiadomość iakoby *Nelson* zabrał port *Genueński* *Spezzia* ieszcze się niesprawdza, to tylko pewna, iż czeka na eskadrę *Portugalską* dla wzmocnienia się tym większego, lubo słychać, iż eskadra ta przez nawalność morla zupełnie rospędzona została.

Ostatnie listy z *Persyi* donoszą, iż *Babakan* zaledwie uwolniony od swego przeciwnika *Ali-Mehemet-Kana*, którego po wylupieniu oczów trzyma w więzieniu, znalazł niemniej strasznego nieprzyjaciela w osobie swego własnego brata *Kuchec-Kana*, którego mianował gubernatorem w *Schiras*. Ten po klęsce *Ali-Mehemeta*, wyszedł z *Schiras* z korpusem wojska, i opanował bez przeszkody *Isphahan*, gdzie się ogłosił Cesarzem. Tym sposobem *Persya* blisko od 50. lat zaburzona, zda się ieszcze na długi czas przeznaczoną na wewnętrzne zamieszanie. Z tej przyczyny nayspoźniejszy podróżni wystawiają ten kraj niegdys kwitający, przez połowę zniszczonym.

z Brunn dnia 27. Grudnia.

Miało nasze na dniu dzisiejszym doznało rzadkiego szczęścia, w oglądaniu ukochanego swego Monarchy *Franciszka II.* wraz z Najas. małżonką swoją. Dom gubernialny jest mieszkaniem dla Cesarstwa Ichmość, równie iak dla Arcy-Xiążęcia *Jozefa* Wojewody *Węgierskiego* i Arcy-Xiążęcia *Ciszynskiego Alberta*.

z Semlina dnia 17. Grudnia.

Listy z *Albanij* opisują następującym sposobem zdradę, której użył *Basza Janiny* na znielenie jednego korpusu *Francuzów*, którzy zajmowali *Prowezę*, *Butrimo*, i inne kraie *Weneckie*. *Ali Basza* złączył się ściśle z przyjaźnią z Generałem *Francuzkim Rosa*, i dał mu nawet swoją córkę w małżeństwo. Odebrawszy rozkaz od Porty atakowania *Francuzów* na brzegach *Albanij*, posłał do Generała *Rosa*, z prośbą ażeby przybył do *Janina*, mając mu ważne rzeczy powierzyć. Generał *Rosa* daleki od nieufności, udał się na to miejsce. *Ali Basza* powiedział mu, iż zgromadził wojska dla złączenia się z *Basmanem-Oglu*, i że to był dla niego jedyny sposób ratowania się, z przyczyny, iż go oskarżono w *Konstantynopolu* iako stronnika *Francuzów* i zdradziacego W. Sultana, lecz że potrzebował officerów *Francuzkich*, którzyby wojskiem jego dowodzić mogli. Generał *Rosa* ukontentowany z przedsięwzięcia swojego Teścia, uczynił wszelkie rozporządzenia iakich od niego wymagał, ażeby jego wojsko przysięgło na przyjaźnielku posłańców *Ali Baszy*, który wysłał swoich żołnierzy ku *Preweza*, za śladem niektórych zaufanych emisłariuszów, z rozkazem ażeby udawali, iż przychodzą łączyć się z *Francuzami*, a potem uderzyć na nich zniemacka, i dla zapewnienia skutku tej zdrady, zatrzymał w areszcie Generała *Rosa*, iego przyjaciela *Dupré* negocyanta, i niektóre inne do iego swity należące osoby. Tym sposobem 5. do 600. *Francuzów* było niespodziewanie atakowanych, połowa została zabita, reszta w niewolę zabrana, prócz małej liczby, która się schroniła do *St. Maure*. (Ta powieść doniesiona podob-

nymże sposobem w listach z *Konstantynopola* w *Gazecie Hamburskiej* przytoczonych, tłumaczy przeciwności które się znajdują w pierwszych opisaniach przysłanych z *Albanii*: przypomnieć sobie można, iż gdy *Francuzi* donosili z *Korsu*, iż *Basza Janiny* złączył się z niemi wraz z wielką liczbą mieszkańców *Tureckich*, rapporta *Tureckie* wyrażały, iż *Basza Janiny* zupełnie pobili *Francuzów* w *Preweza*, i zabrał im wziętych na tym brzegu *Stanowilkę*.)

Od Renu dnia 20. Grudnia.

Największą nadzieję pokoju z *Rzeszą* czyni cofanie się wojsk *Francuzkich*. Na dniu 18. 19. i 20. dywizye *Bernadotta* kraje zajęte zupełnie opuściły. Od dnia 20. Generał *Scyr* wyciągnął z *Wetterawii*, a na dniu 19. główna kwatera z *Wisbaden* do *Strazburga* jest przeniesiona.

z Gießen dnia 23. Grudnia.

G. Bernadotte wyciągnawszy od nas z swoją dywizją na dniu 19. poniosł z sobą szacunek powszechny, który pozostawiał przez swoje taktowe obchodzenie się w interesach wojskowych, i okazywanie w każdym razie względów ludzkości. Dał nadto dowód przychylności swojej do nauk, oddając tutejszej akademii do iey biblioteki publicznej, *Podroże Peyruza w około świata w 4 tomach* z atlasem, i *Dochodzenia względem początku Celto*w przez *Bacon Tacon* z figurami. Miłość nauk i rozległe wiadomości, które ten generał w wielu przypadkach okazał, skłoniły akademię do uwiecznienia imienia iego w archiwum swoim, przez nadanie mu dyplomu doktora filozofii na dniu 18 odtąd iego poprzedzającym.

z Strazburga dnia 22. Grudnia.

G. Schauenbourg znajduje się tu od 2 dni, i objął swoy urząd Gener. inspektora infanterii armii *Mogunckiej*, do której należy armia *Francuzka* w *Helweccy*. — Minister policji zakazał wprowadzania gazet drukujących się w *Niemczech* przez most przy *Kehl*.

D. 23. Główna kwatera armii *Francuzkiej* już tu przybyła. Gen. kommand: *Jourdan* przyjechał tego wieczora; przyjmowany był przy huku armat z walow.

z Rastad dnia 23. Grudnia.

Spodziewają się tu zawsze Noty *Francuzkiej*, mającej w sobie zawierać plan sekularyzacji. Poślowie rozmaitych Stanów *Rzeszy* podali już Ministrom *Francuzkim* tabellę swoich żądań. — Legacya *Trewirska* podała Deputacji *Rzeszy* mocną Notę, nakładając ią do upraszania Cesarza, ażeby użył wszelkich sposobów które są w iego mocy, na doprowadzenie do skutku Traktatów przez iego Generałów zawartych, w celu opatrzenia w żywność *Erenbreitsteinu*, gdy żadne dyplomatyczne starania nie w tej mierze z strony Rządu *Francuzkiego* otrzymać nie mogły. Legacya *Trewirska* doprasza się, ażeby roztrząśniono tę Notę na osobnej sefii. Biskup *Bazyleycki* podał także Notę względem emigrantów; wyraża w niej, iż nawet podług Praw *Francuzkich*, emigranci *Niemieccy* nie mogą być za takich traktowanymi.

z Szwaycaryi dnia 12. Grudnia.

Jakiego rodzaju są pisma publiczne *Szwaycarskie*, poznać można z wyborowego prospektu dzieła pod tytułem: *Geniusz Helwecki* Ob. *Zshokke*, który trzeba wziąć za obraz teraźniejszego stanu *Rzplrey*, godniejszy uwagi nad 10. artykułów nowin politycznych. Oto są znaczniejsze iego wypisy. „*Jakie Filip Macedoński* odniósł niegdys zwycięstwo nad miastami związkowymi *Grecyi*, takie *Francya* tąż samą prawie drogą odniosła nad nami. Interessa sobie przeciwne, niezgody związków *Greckich*, odrodzenie obywatelów, samowładność dowódców, małość duszy ogółu miasta, wszystko to było naszym wydziałem. My także mieliśmy maszą *Cheroneę* na polach *Berny* i *Richtenschwell*. Duch bohaterki naszego *Grafenried* i *Aloizego Reding* daremnie walczył przeciw potędze *Francuzkiej*, byliśmy pobici, nim ieszcze legiony *Gallow* stąpiły nogą na grunt *Szwaycarski*. Jak niegdys *Rzym* też

samą Grecją którą pokonał, uznał za wolną dla okazania publicznego uszanowania tej to odczynnie wolności prawdy i wielkości duszy, tak równie zwycięzka Francja Helwecką wolną ogłosiła, dla uczczenia w naukach, ich przodków. Przypomnijcie jednak, iż oswobodzona Grecja prześlata być Grecją wolną. Przypomnijcie sobie, iż przez niezgody, podstęp, zazdrość i chęć szkolenia wzajemną, stała się niedźwiałą prowincją Rzymu, godną swojej niewoli. *Cisalpinii* i Rzym dzielący ten sam obraz stawiają nam przed oczyma. — Mężowie odczynni w których sercach, krew *Helwecka* płynie. Oznajcie za prawdę, że nie trzeba, wam iey dokończyć. W teraźniejszym położeniu coż możemy uczynić godniejszego przodków naszych i nas samych, iak połączyć się z stałością i mocą *Helwecką* dla utrzymania odczyni, zabezpieczenia iey samowładztwa, i nieustraszonej godności, przez patriotyzm i heroiczne poświęcenie własnego interesu dobru ogólnemu. Kto utrzymuje pomiędzy nami niezgodę i nienawiść, kto niekontent z teraźniejszej konstytucji dla tego, że mu iaką szkodę przyniosła, żąda skrycie iey zniszczenia; Kto zamiast doradzania, poprawienia, dopomożenia, chciwy odmiany zdala stoiąc, przypatruje się, nagania, i samą tylko niechęć i kłótnie pomiędzy nami rozlewa, ten jest proflim zdraycą odczyni, ten chce zguby *Helweckiej* nie iey zbawienia, ten się sam moralnie piętnem sromoty naznaczył. — Nigdy nie było potrzebniejszą iak dziś rzeczą, aby patryoci *Szwajcarscy* jednym wielkim połączeniem zostali węzłem. Nasza rewolucja daleka jest jeszcze od ukorcenia. Wielka liczba ludu naszego, nie zdolna podnieść swoy umysł do wysokości nowej, proflim i na zasadach prawa ludzkości wspartej, konstytucji, w płaczce i oplakanej niewiedomości utylkuje tu i owdzie nad literą, nieznając zylku który odniosła, albo go oszacować nieumiejąc; i nadstawia ucha na podszepty rannych licznymi pociskami oligarchow i fanatycznych chęży, w nadziei otrzymania nieia kiej od nich pociechy. Nawyknięcie do dawnego toru, ambicya olięgnięcia urzędów, samoistność bogatych familiow, tłumiony zapal ku dobru powszechnemu, duch samokupstwa handlujących, zupełny niedostatek dobrych szkół i instytucow dla wychowania młodzieży. Oto są mężowie odczynni, tak liczne źródła bezprawio, które tłumieniami swoimi obijają się o lepszy skład rządu, i pragną go podkopać. — Lud nasz chwile się pomiędzy boiaźnią i nadzieją. Nie żąda on wprawdzie powrotu dawnego rzeczy porządku, nie może jednak z zupełnym zaufaniem przejąć ducha nowego rządu, nie znając go do brze, a raczej nie mogąc tego pojąć, iż wprowadzenie najlepszych rzeczy, zawsze dawniej nawet z przymusem i nieprzyzwolnością powiazane bywało. Lud ten jest to dobre i pełne sił, lecz przez zbytnią nad nim opiekę dawnego kantonow rządu, źle wychowane dzieci. Odziedziczyło wprawdzie domowe przodkow swych cnoty, lecz nie sposob myślenia republikański, ani ich bohaterką miłość odczyni. Obrządki religii i zylk prywatny, pierwszeństwo u niego maia przed wszystkimi innymi rzeczami. Nie nauczył się on znać odczyni, bo zna tylko wielką swoją, miało lub kanton. Zyczenia, nadzieie, zabiegi krzyżują się nawzajem. Ta drżka katolicki z boiaźnią, aby im przylega obywatelska do zbawienia nie szkodziła, tam inni uważają odkupienie się od dziełcin, iako akt tyranii, który przed kilku miesiący za niespodziane dobrodziejstwo poczytywali. — Mężowie odczynni oto macie przed oczyma waszemi smutny obraz kraju, wypracujcie go, przeyrzyjcie wszystkie wypadki i kłeski wyniknąć mogące, ocucicie się z dobrowolnego snu waszego, i przypatrzcie się cichej prawdzie. Oto leży konfliktacja wasza, uroczyste przez wszystkich obywatelow zaprzysiężona. *Helwecka* musi przez nią stać się mocniejszą i bardziej znaczącą w rządzie mocarstw *Europejskich*, niż nią była dawniej, i mogła nią być w dawnym swoim, zdrożnym, i pełnym sprzeczności kształcie rządu. Cze-

goż nie dostaie jeszcze do dokończenia tej całości? Oto tego iedynie, aby duch narodu zjednoczył się z duchem swego prawodawstwa. Do tego każdy, co nie w samych uszach ale i w sercu miłość odczyni nosi, podług sił i własności swojej dążyć powinien. Ten jest cel, u którego się wszyscy zniżyd patryoci. — Wspomnijcie Ob. *Zschokke* dla szacownych pióra swego i patryotyzmu przymiotow, będzie wydawać od 1. Stycznia 1799 gazetę Dyrektoryatu pod tytułem: *Powszechna gazeta Helwecka*. — Bez trudności werbunek po całej *Szwajcaryi* jest ulkute czniony. W głównej kwaterze w *Zurichu* założony jest lazaret na 4000. ludzi. — Handel między *Szwabią* i nami do tych czas ścieśniony zostaje. — Liczba armii które *Szwajcarya* od *Francji* nazad otrzymuje, wynosi 486. sztuk. Już 53. znów na swoje miejsca są przystawione. Koszt transportu wynosi 40,000 frankow.

Dnia 20. Grudnia. — Minister *Francuski* *Perrochel* oświadczył naszemu Dyrektoryatowi, iż rząd *Francuski* nie może ratyfikować traktatu Rosownego do polikow 18. tyficy ludzi, chyba z odwołaniem następującymi: iż *Francja* nie będzie się zatrudniać uzbraianiem wojsk wspomnianych, ale rząd *Helwecki*; iż zamiast podkarbię i kommissarzow *Szwajcarskich* w dostarczaniu żywności do magazynow, które *Francja* założy w *Helweckiej*, rzecz tę całą podkarbi i kommissarz armii *Francuskiej* odbywać będzie. Dyrektoryat odmianę tę komunikował Ciatu Prawodawczemu, i zapewniał, iż zgodzono się na nie w wydziale tajnym.

z Raguzy dnia 16. Grudnia.

Rząd nasz ogłosił następującą Notę urzędową, Rzeczpospolita *Raguzńska* nie czyni, ani nigdy żadnego uzbraiania nie czyniła, bo się od nikogo napaści nie lęka. Zachowuje najszybszą neutralność, i okazuje dla wszystkich mocarstw największe powazenie, i względy pełne szacunku. To oświadczenie zbija dostatecznie wszystkie fałszywe pogłoski płożone, które przypisać należy osobom mało przychylnym do Rzpłtey, a które zazdroścą iey zupełney spokojności.

z Medyolanu dnia 13. Grudnia.

Umieściliśmy treść kapitulacyi między królem *Sardyńskim* i Generalem kommandującym *Joubert* zawartej. przyłączamy teraz iey ośnowę. Art. 1. Król *Jmć Sardyński* oświadcza, iż się zrzeka sprawowania wszelkiej władzy w *Piemencie*, a nayszczegulniej rozkazuje wszystkim swoim poddanym, ażeby byli posłusznymi tymczasowemu rządowi, który przez Generala *Francuskiego* będzie postanowiony. 2. *J. K.* Mość rozkazuje armii *Piemontskiej*, ażeby się uważała całkowitą częścią armii *Francuskiej* we *Włoszech*. 3. *J. K.* Mość rozkazuje Generalowi *Priocca* iemu ministrowi, ażeby się udał do cytadeli *Turyńskiej* iako zakładnik. — 4. *J. K.* Mość rozkazuje Rządowi *Turyńskiemu*, ażeby przyjmował i ulkute czniał wszelkie rozkazy Generala *Francuskiego* do utrzymywania spokojności publiczney dające. — 5. W tym wszystkim co się ściera do obrządku katolickiego i bezpieczeństwa własności, żadna nie zaydzie odmiana. 6. Król i cała familia Królewka będzie się mogła udać do *Sardynii* w towarzystwie swoich gwardyow i oddziału wojska *Francuskiego*. — 7. *Piemontczykowie*, którzy zechcą wynieść się z *Piemontu* i dobra swoje wyprzedać, niedostawiają w tym żadney przeszkody. — 8. Okręty mocarstw w wojnie z *Francją* zostających, nie będą mogły być w *Sardynii* przyjmowanymi. — Osoby, które na mocy tej kapitulacyi *G. Joubert* wezwał do sprawowania tymczasowego rządu, są rodowitemi *Piemontczykami*, ludzie rozsadni i sprawiedliwi, a po większej części przez łamego Króla do tych urzędow mianowani. — Król z całą swoją familią wyjechał d. 10. Grud. z *Turyynu*, i udał się drogą ku *Parmie*. Jest mniemanie, iż Król *Jmć* wliędzie na okręt w *Liornie*. — Zapewniają, iż Król *Sardyński* otrzymał pozwolenie zabrania wszystkich pieniędzy, które znajdowały się w iego kasyach, równie iako meblow i sprzętow, które mu mogły być potrzebne.

z Genii dnia 10. Grudnia.

Ob. *Belleville* przestął wiadomość naszemu Dyrektoryatowi o zajęciu w posiadłość *Piemontu*, przez list następujący: „Obywatele Dyrektorie. Przyszedł nakoniec moment sprawiedliwości. Pismo, które przesyłam, dowiedzie wam, iż łącząc się z wielkim Naarodem, zabezpieczyście chwałę i szczęśliwość waszej odczyni. Dwor, który nienawidził *Liguryczykow* za przywiązanie ich do wolności, wkrótce zaśluzoną odbierze nadgrobie.

Dalszy ciąg znaczniejszych zdarzeń roku 1798.

Sierpień. — Dnia 1. Traktat przymierza między *Francją* i *Helwecką* zawarty. — D. 2. Bitwa floty *Francuskiej* z flotą *Angielską* pod *Abukir*. — D. 7. Rzesza zezwoliła na zburzenie po zawarciu pokoju fortei *Erenbreisteinu*, *Kehl*, *Kassel*, *Mors*, i wyspy *S. Piotra*. — D. 17. Installacya nowego Dyrektoryatu Rzpłtey *Bawarskiej*. — D. 22. Wojsko *Francuskie* pod kommandą Gen. *Humbert* wylądowało do *Killala* w *Irlandyi*. — D. 24. Podpisany Traktat zaczepny i odporny między *Francją* i *Helwecką*. — D. 27. Dyrektoryat *Francuski* na publiczny lessy przyimuie ministrów *Helweckich*. — D. 29. Xiążę *Repinz* przybywa do *Wiednia*. — W tym miesiącu wojska *Angielskie* ustępują z *St. Domingo*.

Wrzesień. — Dnia 3. Nowa konfliktacja w Rzpłtey *Cisalpińskiej*. — D. 8. Kłeska *Francuzow* w *Irlandyi* pod kommandą Gen. *Humbert*. — D. 10. Porta *Ottomańska* wypowiada wojnę *Francji*. — D. 16. Nowa wyprawa *Francuska* złożona z 1. okrętu liniowego i 8. fregat wychodzi z *stanowiska Berthaulm* pod kommandą Generala *Hardy* do *Irlandyi*. — Tegoż i 29. nowe rozruchy w *Turyinie*. — Flota *Rosyjska* przechodzi przez *Dardanelle* i łączy się z flotą *Turecką*. — D. 24. Ciato Prawodawcze Rzpłtey *Francuskiej* postanawia nowy zatiąg z 200. tyficy wojska. — Na końcu tego miesiąca *Pichegru* i inni deportowani przybyli z *Kajenny* do *Londynu*. — W *Filadelfii* żółta gorączka od dwóch miesięcy okropnie sprawuje spustoszenie. (Reszta poym.)

OBWIESZCZENIE.

Chcąc aby Publiczność w dostaniu papieru stemplowanego i kart tak w mieście *Warszawie*, iako i przedmieściu *Praskim* wielką znalazła łatwość, oraz aby każy Królewskie miały potrzebne bezpieczeństwo, postanowiono zostało, iż przedaz onych ma być wolną pod pewnymi warunkami; wprzód jednak nim przepisy takowe zostaną ogłoszone, podaje się tymczasem do wiadomości publiczney, iż znaleźć można następujące gatunki papieru stemplowanego. — a) Arkusz po 80. Talarow. 50. T. 48. T. 24. T. 20. T. 18. T. 12. T. 10. T. 6. T. 5. T. 4. T. 2. T. 16. dobrych grozy. 2. T. 12. d. gr. 2. T. 1. T. 12. d. gr. 1. T. 8. d. gr. 1. T. 20. d. gr. 18. d. gr. 16. d. gr. 12. d. gr. 10. d. gr. 9. d. gr. 8. d. gr. 6. d. gr. 5. d. gr. 3. d. gr. 2. d. gr. 1. i po d. gr. 1. d. gr. 6. ten. 4. ten. — b) Pleniopetencye stemplowane po 10. 10. d. gr. 8. d. gr. — c) Karty stemplowane, iialia kart tarokowych w między innych 1. T. 8. d. gr. ditto 1. T. ditto 16. d. gr. *Francuskich* ditto 12. d. gr. 10. d. gr. 8. d. gr. 6. d. gr. 4. d. gr. 3. d. gr. 2. d. gr. 1. Co się zaś tyczy używania papieru i pleniopetencyi, takowe oznaczone zostało w *Edykcie* Stemplowym pod d. 15. Maja 1766. i w *Patencie* względem zachowania przepisow *Edyktem* uczynionych. — Przedaż takowa praktykowana była dotąd w *Warszawie* i Przedzie przez kupcow szczególnych do tego przyiętych; a nadgród dwóch procentow była im za to ołtrzeżona. Z tym wylętkim jest wolą *Kamery J. K. Mei* *Prus Południowych* *Woienno-Ekonomiczney* niżej podpisanej, aby od daty niniejszego obwieszczenia handel takowych materyalow stemplowych w Mieście *Warszawie* i przedmieściu *Praskim* (iako się wyżej nanieuilo) był wolnym, a bawiający się iaz przedażą zylkwalii 4. procent remunieracyi. Kto ma ochotę brać ryczałtem materyaly, może onych dostać ze składu głównego dla *Miasta Warszawy* przeznaczonego za 4. procent Rabbatu. Skład ten znajduje się teraz w *Pałacu Kolegiow* *Kraiowych*; należy się pytać o *Kasyera* Stemplowego i *Konsyliarza* *Kommissy Holmiana*; gdzie negocyacya o takowy materyal zrobic można w lecie od godziny 8mej, a w zimie od godziny 9mej do południa. Aby jednak *Kasyer* tenże, drobnotkami aodzu tego nie był zatrudnionym, stanowi się oraz, że ten tylko, który w znaczney kwocie, a nymniej za 50. Talarow licząc, żądać będzie tychże materyalow, i takowe w gotowiznie moneta grubę zapłaci, do ryczałtowego onych kupna przypuszczonym zostanie. Gdyby zaś kto życzyl ciągle znaczniejszy u siebie skład utrzymywać, i dopełniać go zawsze przez zakupowanie świeżych materyalow gotowizną, w takim razie *Kamera J. K. Mei* ieli lłkonną nawet i na to zezwolić, i jednak lłczegulnie za kaucyą bezpieczną na dobra *Ziemskie*, lub domy murowane zapisać się powinna, akwotę materyalow na skład branych odpowiadającą. W przypadku gdyby ktokolwiek z kupujących materyaly stemplowane na procent, lub biorący one na kaucyą, nie mógł ich sprzedać, takowe przyięte będą na powrót przez generalny skład stemplowy, pieniądze zaś za nie dane, za potrąceniem 4ch procentow akkordowenych narychmiał zwrócone asofną. Samo się jednak przez się rozumie, że Materyaly te zwrócić się mające, powinny być czyste i w tym stanie w jakim były dane na sprzedaż. Bydż może, że przy takowym urządzeniu, lłczegulnie gatunki papieru lub kart znajdować się nie będą, u *Kupcow* za gotowe pieniądze sklady utrzymujących, a jednak żądane bydż mogą przez kogo, aby więc nikt żadnych w iey mierze nie miał trudności, *Kamera J. K. Mei* wydać kazaln znaczny skład materyalow takowych *P. Tempelhoff* *Kapitanowi* i *Kasyerowi* *Prowincyonalnemu* *Ciata*, nie daleko rezydencyi *Kamery* na koworze celnicy w tych lłmnych zabudowaniach mieszkającemu, gdzie bydż dawniuy skład *Polski* *Papieru* stemplowanego. Tym sposobem zawsze będzie można takowemu zaradzić niedostatkowi. Zresztą *Kamera J. K. Mei* nie mogła nie dostrzedz, że żydzi ołbliwicy *Papier* i Karty stemplowane wyższą ceną przedaia, niż są stemplowane. Takowe bezprawie zakazuje się pod karą 600. Talarow za każdą kontrawencyą ściągając się mającą. Ten zaś kto będzie w stanie dowiedzieć i wyiaśnić takowe przestępstwo, oprócz zamileżenia iego nazwiska, iezeli tego żada, połowę Kwoty za karę wyznaczoną pozyska. Dan w *Warszawie* dnia 12. Grudnia 1798:—

J. K. Mei *Prus Południowych* *Woienno-Ekonomiczna Kamera*.